

Nr 151.

Av herr **Staxäng m. fl.**, angående åtgärder för effektivisering av kustbevakningen.

Det är obestriddligt, att de flesta berörda stater ägna ett betydande intresse åt sjögränsernas och kusternas bevakning. En omsorgsfull sådan bevakning har sin givna betydelse icke enbart av militära skäl utan jämväl med hänsyn till den civila sjöfartens och fiskerinäringens berättigade krav på ett aktivt samhällsstöd i detta avseende. Dessutom sammanhänger kustbevakningsfrågan intimt med det under de senaste åren alltmer markerade behovet av en bättre livräddningstjänst vid kusterna.

Vid de långsträckt svenska kusterna har behovet av en effektiv livräddnings- och kustbevakningstjänst apostroferats på ett skrämmande sätt genom den ökade sjöolycksfrekvens, vilken kan utläsas ur kommerskollegii statistik. Vad vidare angår den militära aspekten på problemet, torde det vara ett vitalt militärt intresse, att exempelvis kustbevakningen ges en sådan organisation och sådana resurser, att dess brist på kapacitet icke ger upphov till obehagliga överraskningar i ett visst läge.

Framställningar ha gjorts till regeringen i syfte att åstadkomma en förbättrad kustbevakningstjänst. Nämnas kan t. ex. att Sjöräddningssällskapet (Svenska Sällskapet för Räddning af Skeppsbrutne) — på grundval av studier av kustbevakningens ordnande på olika håll i världen — hos regeringen föreslagit vissa åtgärder i sådan riktning. Detta förslag har även framförts offentligt vid sjöfartsriksdagen i Hälsingborg 1949. Såsom motivering för förslagen, vilka hittills synas ha lämnats obeaktade, har nämnts icke endast behovet av en skärpt kustbevakning ur militär synpunkt utan även behovet av en mera tillfredsställande bevakning med tanke på flyg- och sjösäkerheten.

Vid 1949 års riksdag framfördes i motionerna I: 58 och II: 70 förslag om en effektivisering av kustbevakningen liksom av sjöräddningsväsendet med snabbgående ambulans- och sjöräddningsbåtar. Motionerna lämnades utan åtgärd, då utredningar rörande sjöräddningsväsendet gjorts några år tidigare och då Kungl. Maj:t låtit föranstalta om prövning rörande frågan om anslag till snabbare undsättningsbåtar med anledning av Sjöräddningssällskapets gjorda framställning i ärendet. Några praktiska resultat ha dessa utredningar emellertid ännu icke medfört. Dessa utredningar gällde emellertid endast frågan om livräddningsväsendets organisation, och såsom

här framhållits torde det ur såväl organisatoriska som ekonomiska synpunkter vara till fördel, om man kunde samordna den verksamhet, som nu utövas dels av kustbevakningen, dels av livräddningstjänsten till sjöss. Dessutom kan framhållas att nämnda utredningar rörande livräddningsväsendet utfördes så tidigt som under 1930-talet. Deras värde torde därför i dagens läge — med hänsyn till bland annat den tekniska utvecklingen, icke minst i utlandet, från vilket erfarenheter av stor betydelse kunna inhämtas — vara synnerligen begränsat. Det förefaller oss därför finnas goda skäl för en grundlig omarbetning av eventuellt redan framlagda planer för livräddningsväsendets framtida utformning.

I det tidigare nämnda förslaget, framfört vid förra årets sjöfartsriksdag och vid detta tillfälle diskuterat av den där närvarande expertisen, angåvos tvenne alternativa möjligheter att ernå en effektivare kustbevakning. Dels påpekades, att man efter amerikanskt mönster kunde slå ihop de organisationer, vilka nu under lotsverket, tullverket, sjökarteverket och kommerskollegium svara för lots- och fyrtjänsten, tullens kustbevakning, sjömätningen och isbrytningen, till ett enda verk, vilket finge i uppdrag att samordna dessa olika uppgifter. Dels framfördes det alternativa förslaget, att man skulle låta utse en permanent samarbetskommitté med en ledamot vardera från berörda myndigheter såsom marinen, flygvapnet, lotsverket, tullverket m. fl. med uppgift att samordna bevakningstjänsten på rikets kuster, så att största möjliga effektivitet kunde vinnas med tillgängliga resurser.

Mot dessa förslag ha, såvitt vi kunnat finna, icke några vägande invändningar kunnat resas. Vi vilja särskilt förorda den form för en samordning av resurserna, vilken innebär att en permanent samarbetskommitté skapas.

Det synes oss lämpligt, att en expertkommitté — sammansatt av representanter från såväl militära myndigheter som från lots- och tullverken, luftfartsstyrelsen, Sjärräddningssällskapet, fiskets, sjöfolkets och rederinäringens organisationer liksom från landstingen vid kuster med skärgård — snarast möjligt tillkallas med uppgift att verkställa en skyndsamt utredning rörande möjligheterna att effektivisera kustbevaknings- och livräddningsorganisationerna, förslagsvis genom någon form av samordning av olika myndigheters arbetsuppgifter i detta avseende.

I avvaktan på ett gynnsammare ekonomiskt läge, då hela frågan om livräddningstjänstens framtida ordnande bör kunna ges en radikal lösning, torde det vidare vara nödvändigt att ge existerande frivilliga organisation ett sådant stöd, att det blir möjligt att åtminstone i någon mån öka livräddningstjänstens möjligheter att fylla sin viktiga funktion vid fall av sjöolyckor, flygolyckor i havsbandet och dylikt.

Beklagligtvis har den prövning, vilken av Kungl. Maj:t anbefallts i anledning av Sjärräddningssällskapets framställning om anslag till snabbgå-

ende ambulans- och undsättningsbåtar, nu pågått i snart två år utan önskad effekt. Detta förefaller anmärkningsvärt med hänsyn till vikten av att denna fråga snarast ges en positiv lösning. Det gäller dock här en utredning, på vars resultat människoliv i nöd kunna komma att bero.

I väntan på resultatet av denna prövning — vilken vi hoppas skall komma att innebära ett positivt ställningstagande till förslaget om anskaffande av snabbare undsättningsbåtar till större delen av den svenska kusten — torde det vara ofrånkomligt att anvisa medel till byggande, underhåll och drift av åtminstone två sådana båtar, den ena avsedd för Göteborgs, den andra för Stockholms yttre skärgårdar. Medlen kunna lämpligen tagas ur det överskott på omkring 275 miljoner kronor, som uppstått på krigsförsäkringsnämndens verksamhet. Förslagsvis kunna dessa medel ställas till Sjöräddningssällskapets förfogande. Sjöräddningssällskapet har under en följd av år tagit sig an livräddningsverksamheten vid våra kuster och visat sig väl kunna motsvara ett samhälleligt förtroende.

Enligt uppgift från Sjöräddningssällskapet har på frivillig väg utexperimenterats en båttyp, vilken vid prov bland annat i tekniska högskolans i Stockholm provrännan visat sig väl lämpad för ändamålet. Denna båttyp har dessutom lovordats av såväl svensk som amerikansk expertis. Anskaffningskostnaderna för en sådan båt jämte erforderlig materiel torde uppgå till högst 300 000 kronor. Drift- och underhållskostnaderna beräknas till 15 000 kronor per år och båt.

Anskaffningskostnaderna för de två här föreslagna snabba undsättningsbåtarna skulle således uppgå till 600 000 kronor. Till drift- och underhållskostnaderna — 30 000 kronor för två båtar — kan lämpligen en fond på 1 miljon kronor avsättas. Fonden bör förvaltas av Sjöräddningssällskapet och medlen därtill kunna lämnas i form av statsobligationer. Sjöräddningssällskapet kan åläggas att årligen lämna en redogörelse och redovisning till Kungl. Maj:t och statsrevisorerna över medlens användande.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära tillkallandet av sakkunniga med uppdrag att skyndsamt utreda frågan om vilka åtgärder, som kunna anses lämpliga för åstadkommandet av en effektivisering av vår kustbevakning — särskilt med tanke på vad som i detta syfte kan vinnas genom ett samarbete mellan redan befintliga myndigheter och genom en samordning av deras resurser — samt före årets slut inkomma med förslag i ärendet, samt att riksdagen måtte bevilja ett anslag av 1 600 000 kronor ur det överskott, som uppstått på krigsförsäkringsnämndens verksamhet att ställas till Sjöräddningssällskapets förfo-

gande för byggande, underhåll och drift av tvenne snabba undsättningsbåtar, avsedda dels för Göteborgs, dels för Stockholms yttre skärgårdar i enlighet med här ovan framförda förslag.

Stockholm den 25 januari 1950.

Ernst V. Staxäng.

Jöns Nilsson
i Bästekille.

Walter Edström.

Nils Hansson
i Skegrie.

Birger Utbult.

Nils Persson
i Svensköp.